

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 20/13

Luxemburg, 28 februari 2013

Arrest in de zaken C-473/10, C-483/10, C-555/10 en C-556/10
Commissie / Hongarije, Spanje, Oostenrijk en Duitsland

Hongarije en Spanje hebben niet voldaan aan de verplichtingen die op hen rusten krachtens het recht van de Unie op het gebied van het spoorwegvervoer

De Oostenrijkse en de Duitse wetgeving zijn wel in overeenstemming met het recht van de Unie

Wegens de liberalisering van de spoorwegsector in de Europese Unie dienen de lidstaten de ondernemingen in deze sector een billijke en niet-discriminerende toegang tot het spoorwegnet te waarborgen. In die context kunnen taken die als essentieel worden beschouwd niet meer worden uitgeoefend door de ondernemingen die van oudsher de spoorwegondernemingen van die lidstaten zijn, maar moeten zij worden toevertrouwd aan onafhankelijke beheerders. Bij die essentiële taken gaat het in hoofdzaak om de afgifte van vergunningen aan de spoorwegondernemingen waardoor deze toegang krijgen tot het spoorwegnet, de toewijzing van spoorwegtrajecten en de vaststelling van de rechten die de vervoersondernemingen moeten betalen voor het gebruik van het net.

De onderhavige zaken maken deel uit van een reeks beroepen wegens niet-nakoming¹ die de Commissie tegen meerdere lidstaten heeft ingesteld op grond dat zij niet hebben voldaan aan de verplichtingen die op hen rusten ingevolge de richtlijnen die de werking van de spoorwegsector beheersen.² In casu moet het Hof de beroepen tegen Hongarije, Spanje, Oostenrijk en Duitsland onderzoeken.

C-473/10 Commissie/Hongarije

Op het gebied van de toewijzing van spoorwegtrajecten verwijt de Commissie Hongarije dat het verkeersbeheer is toevertrouwd aan twee ondernemingen die van oudsher spoorwegondernemingen zijn, te weten MÁV en GySEV, en niet aan een onafhankelijke instantie.

In zijn arrest van heden constateert het Hof dat van de essentiële taak van capaciteitstoewijzing deel uitmaken de activiteiten van administratieve aard die in hoofdzaak de programmering, de vaststelling van de dienstregeling en de adhoc-toewijzing van afzonderlijke treinpaden betreffen. Het verkeersbeheer omvat daarentegen onder het infrastructuurbeheer vallende activiteiten en bestaat niet in besluitvorming op het gebied van de toewijzing van treinpaden, maar in de toepassing of tenuitvoerlegging van dergelijke besluiten. Bijgevolg **kan het verkeersbeheer niet worden beschouwd als een essentiële taak en kan het dus worden opgedragen aan een spoorwegonderneming, zoals in Hongarije het geval is**. Evenzo is de vaststelling van de rechten die de vervoersondernemingen verschuldigd zijn voor het gebruik van het net een essentiële taak, maar kunnen de eenvoudige inning van die rechten en de facturering aan de spoorwegondernemingen worden overgelaten.

¹ Het betreft de zaken [C-473/10](#), Commissie/Hongarije, [C-483/10](#), Commissie/Spanje, [C-512/10](#), Commissie/Polen, [C-528/10](#), Commissie/Griekenland, [C-545/10](#), Commissie/Tsjechische Republiek, [C-555/10](#), Commissie/Oostenrijk, [C-556/10](#), Commissie/Duitsland, [C-557/10](#), Commissie/Portugal, [C-625/10](#), Commissie/Frankrijk, [C-627/10](#), Commissie/Slovenië, [C-369/11](#), Commissie/Italië, en [C-412/11](#), Commissie/Luxemburg.

² Richtlijn 91/440/EEG van de Raad van 29 juli 1991 betreffende de ontwikkeling van de spoorwegen in de Gemeenschap (PB L 237, blz. 25), zoals gewijzigd bij richtlijn 2001/12, en richtlijn 2001/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2001 inzake de toewijzing van spoorweginfrastructuurcapaciteit en de heffing van rechten voor het gebruik van spoorweginfrastructuur (PB L 75, blz. 29), zoals gewijzigd bij de richtlijnen 2004/49/EG en 2007/58/EG.

Daarentegen stelt het Hof vast dat Hongarije niet heeft voldaan aan de verplichtingen die ingevolge richtlijn 2001/14 op hem rusten voor zover niet de voorwaarden zijn geschapen om het financiële evenwicht van de infrastructuurbeheerders te waarborgen en evenmin de maatregelen zijn getroffen waarmee die beheerders worden aangemoedigd de kosten van de verschaffing van infrastructuur en de hoogte van toegangsrechten te verminderen. Tevens concludeert het Hof dat Hongarije voormelde richtlijn heeft geschonden door niet te waarborgen dat de door de infrastructuurbeheerders geïnde rechten gelijk zijn aan de kosten die rechtstreeks verband houden met de exploitatie van de spoorwegdienst.

C-483/10 Commissie / Spanje

In deze zaak brengt het Hof om te beginnen in herinnering dat de lidstaten weliswaar bevoegd zijn het normatieve kader voor de tarifiering vast te stellen, maar zij moeten wel de onafhankelijkheid van de infrastructuurbeheerder eerbiedigen en aan deze beheerder de taak toevertrouwen de voor het gebruik van het spoorweganet verschuldigde rechten vast te stellen. In dit verband geeft het Hof aan dat Spanje zich niet aan richtlijn 2001/14 heeft gehouden door het recht om die rechten vast te stellen aan de Staat voor te behouden.

Vervolgens beklemtoont het Hof dat de lidstaten in de heffingsregelingen een prestatieregeling moeten opnemen om verstoringen zo gering mogelijk te houden en de prestatie van het spoorweganet te verbeteren. Het Hof constateert dat volgens de Spaanse wetgeving weliswaar rekening kan worden gehouden met overwegingen die verband houden met de verbetering van de prestatie van het net en met de ontwikkeling ervan, maar dat dit niet volstaat om te voldoen aan het vereiste dat daadwerkelijk een systeem moet worden ingevoerd om de prestaties te verbeteren.

Het Hof geeft voorts aan dat de Spaanse wetgeving, die de overheidsorganen bij overlapping van aanvragen voor hetzelfde treinpad of bij overbelasting van het net het recht verleent toewijzingsprioriteiten te hanteren voor de verschillende typen diensten op elke lijn, met name rekening houdend met het goederenvervoer, tegen richtlijn 2001/14 indruist. Deze bepaalt immers uitdrukkelijk dat de lidstaten specifieke regels voor de capaciteitstoewijzing opstellen en dat alleen de infrastructuurbeheerder in bepaalde gevallen prioriteit kan verlenen aan specifieke diensten.

Tot slot stelt het Hof vast dat de Spaanse wetgeving, door het effectieve gebruik van het net als criterium voor de toewijzing van infrastructuurcapaciteit te hanteren in geval van overlapping van aanvragen voor hetzelfde treinpad of bij overbelasting van het net, niet strookt met richtlijn 2001/14 voor zover de inaanmerkingneming van het effectieve gebruik van het net niet afhankelijk is gesteld van het sluiten van een kaderovereenkomst. Ingevolge richtlijn 2001/14 mag van infrastructuurcapaciteit gebruik worden gemaakt voor maximaal één dienstregelingsperiode, tenzij tussen de infrastructuurbeheerder en de spoorwegonderneming een kaderovereenkomst is gesloten overeenkomstig de richtlijn. Bovendien is een dergelijk toewijzingscriterium volgens het Hof discriminerend voor zover het ertoe leidt dat de voordelen voor de bestaande gebruikers worden gehandhaafd en nieuwkomers geen toegang krijgen tot de meest aantrekkelijke trajecten.

C-555/10 Commissie / Oostenrijk en C-556/10 Commissie / Duitsland

Het Hof verwerpt de beroepen van de Commissie tegen Oostenrijk en Duitsland op alle onderdelen

De Commissie heeft aangevoerd dat de lidstaten op grond van de richtlijnen de onafhankelijke beheerder niet mochten opnemen in een holding die mede spoorwegondernemingen omvatte, behalve indien de onafhankelijkheid van het beheer met aanvullende maatregelen werd gewaarborgd. Volgens de Commissie hebben Oostenrijk en Duitsland verzuimd die maatregelen te treffen toen deze twee Staten hun infrastructuurbeheerder – respectievelijk ÖBB-Infrastruktur en Deutsche Bahn Netz – in een holding hebben opgenomen.

Het Hof verwerpt dit betoog. Het geeft aan dat ÖBB-Infrastruktur en Deutsche Bahn Netz, om de tarifierings- en toewijzingsfuncties te kunnen uitoefenen, in juridisch en organisatorisch opzicht en

wat de besluitvorming betreft onafhankelijk moeten zijn van hun holding. In casu hebben deze twee ondernemingen eigen rechtspersoonlijkheid en eigen organen en middelen ten opzichte van die van hun respectieve holding. Voor het overige constateert het Hof dat de door de Commissie genoemde aanvullende maatregelen in de aangehaalde richtlijnen niet vermeld staan, zodat van de lidstaten niet kan worden verlangd dat zij deze vaststellen.

Ook verwerpt het Hof het argument van de Commissie dat Duitsland niet heeft voldaan aan zijn verplichtingen aangaande de vaststelling van de gebruiksrechten en de invoering van een regeling om de kosten van de infrastructuurdienst te beperken en het bedrag van de toegangsrechten te verlagen.

NOTA BENE: Een beroep wegens niet-nakoming gericht tegen een lidstaat die zijn uit het recht van de Unie voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen, kan worden ingesteld door de Commissie of door een andere lidstaat. Indien het Hof van Justitie de niet-nakoming vaststelt, dient de betrokken lidstaat zo snel mogelijk aan dit arrest te voldoen. Wanneer de Commissie van oordeel is dat de lidstaat niet aan het arrest heeft voldaan, kan zij een nieuw beroep instellen en daarin financiële sancties vorderen. Worden de Commissie echter geen maatregelen tot omzetting van een richtlijn meegedeeld, dan kan het Hof van Justitie, op voorstel van de Commissie, bij het eerste arrest sancties opleggen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De volledige tekst van de arresten ([C-473/10](#), [C-483/10](#), [C-555/10](#) en [C-556/10](#)) is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106